

Ministerie van Financiën

*Handleiding voor advocaten,
notarissen, accountants, belastingadviseurs
en administratiekantoren*

Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme (wwft)

Inleiding

Per 1 augustus 2008 is de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (wwft) van kracht. De wwft integreert de verplichtingen van de Wet identificatie bij dienstverlening (wid) en de Wet melding ongebruikelijke transacties (Wet mot). Daarnaast bevat de wet enkele nieuwe elementen door de invoering van de Europese derde witwasrichtlijn. Het cliëntenonderzoek en de meldingsplicht vormen de kern van de wwft.

Het cliëntenonderzoek in de wwft gaat verder dan de identificatie van de cliënt onder de oude wid. Het nieuwe cliëntenonderzoek is 'principle-based'. Dit houdt in dat de wet niet exact voorschrijft hoe het cliëntenonderzoek moet worden verricht maar tot welk resultaat het onderzoek moet leiden.

¹ Een eerste voorzet van dit stappenplan is opgenomen bij het artikel 'Nieuwe anti-witwaswetgeving van kracht! Veel nieuws onder de zon?', top 2008, aflevering 6 (september 2008), D. Kaya, mr. D.S. Kolkman, mr. B. Snijder-Kuipers en mr. A.T.A. Tilleman.

Het cliëntenonderzoek en de meldingsplicht in 10 stappen

Stap 1 wwft-plichtig

Om te bepalen of de door u verleende dienst onder de werking van de wwft valt, controleer:

- *Advocaten en notarissen*: specifieke diensten zoals omschreven in artikel 1, eerste lid, onderdeel a, onder 1² en 1³ wwft behalve eenvoudige IB-aangiften en aangiften in kader van Succeswet 1956.
- *Accountants, belastingadviseurs, administratiekantoren*: alle beroepsmatige activiteiten, behalve eenvoudige IB-aangiften en aangiften in kader van Successiewet 1956.

De 'risk-based approach' van het cliëntenonderzoek betekent dat u de maatregelen in het kader van het cliëntenonderzoek kunt afstemmen op het risico op witwassen of terrorismefinanciering van een bepaalde cliënt, zakelijke relatie, product of transactie. U schat dit risico zelf in.

De handleiding

Deze korte handleiding geeft in 10 stappen aan wat u dient te doen in het kader van het cliëntenonderzoek en de meldingsplicht uit de wwft.¹ Deze handleiding is geen vervanging van de wettekst maar biedt slechts een leidraad bij het uitvoeren van de verplichtingen uit de wwft. In de handleiding zijn geen uitzonderingssituaties opgenomen; er wordt uitgegaan van de toepassing van de hoofdregels.

Diensten verleend door advocaten, notarissen en belastingadviseurs vallen niet onder de werking van de wwft als zij voor een cliënt werkzaamheden verrichten om de rechtspositie te bepalen, bij vertegenwoordiging of verdediging in rechte, advisering voor, tijdens en na een rechtsgeding of bij advies over het instellen of vermijden van een rechtsgeding. In het kader van het bepalen van de rechtspositie van de cliënt, kan een advocaat een zogenoemd 'verkennend gesprek' met de cliënt voeren. Op dit gesprek rust geen meldingsplicht. Indien uit dit gesprek blijkt dat de dienstverlening betrekking zal hebben op de vertegenwoordiging en verdediging van de cliënt in rechte, het geven van advies voor, tijdens en na een rechtsgeding of het geven van advies over het instellen of vermijden van een rechtsgeding, dan is de wwft niet van toepassing.

Stap 2 Identificeren

Vraag uw cliënt naar de identiteitsgegevens alvorens met dienstverlening aan te vangen. Leg deze gegevens vast en bewaar ze.

Stap 3 Verifiëren

Stel vast dat de opgegeven identiteit (zie stap 2) overeenkomt met de werkelijke identiteit alvorens met de dienstverlening aan te vangen. Verificatie door middel van o.a.:

- *Natuurlijke persoon*: paspoort, rijbewijs, identiteitskaart.
- *NL rechtspersoon*: uittreksel handelsregister.
- *Buitenlandse rechtspersoon vestiging in NL*: uittreksel handelsregister.
- *Buitenlandse rechtspersoon geen vestiging in NL*: betrouwbare en in het internationaal verkeer gebruikelijke documenten, gegevens of inlichtingen.

Stap 4 Ultimate beneficial owner (UBO)?

Is uw cliënt een rechtspersoon? Dan dient u de ubo te identificeren en de identiteit te verifiëren. De ubo is een natuurlijk persoon die meer dan 25% van de aandelen of stemrechten kan uitoefenen of de begunstigde van 25% of meer van het vermogen van een stichting of trust. Daarnaast dient u een onderzoek in te stellen naar de zeggenschaps- en eigendomsstructuur van uw cliënt. Wat u moet doen ten aanzien van de verificatie van de ubo is afhankelijk van het door u ingeschatte risico. Voorbeelden:

- *Laag risico*: verklaring laten ondertekenen door cliënt over de juistheid van de opgegeven identiteit van de ubo.
- *Middel/hog risico*: onderzoek internet, bevragen van collega's in land van herkomst cliënt, raadpleeg Kamer van Koophandel, uitbesteden aan gespecialiseerd bureau.

Stap 5 Politically exposed person (PEP)?

Onderzoek of uw cliënt nu of tot 1 jaar geleden een bepaalde publieke functie in het buitenland bekleedt dan wel bekleedde. Betrek hierbij ook familieleden en naasten. Check internet, internationale PEP-lijst of andere betrouwbare bron.

Stap 6 Risico's?

Vorm een oordeel over doel en aard van de zakelijke relatie, evenals aard van de transactie en herkomst en bestemming van middelen om risico-inschatting te maken. Win informatie in bij uw cliënt. Wat wil uw cliënt, waarom, hoe en is dit logisch?

Stap 7 Monitoring

Continue aandacht voor het risicoprofiel van uw cliënt. Check of transacties afwijken van het normale gedragspatroon van uw cliënt. Voldoet uw cliënt nog aan het risicoprofiel (zie stap 6)?

Stap 8 Introductie cliënt?

Uw cliënt wordt geïntroduceerd door een andere adviseur: identificatie en verificatie kan worden overgenomen. U dient zicht ervan te vergewissen dat identificatie en verificatie correct door andere adviseur hebben plaatsgevonden: vraag gegevens hieromtrent op. U bent verantwoordelijk. U dient zelf stap 6 en 7 uit te voeren.

Stap 9 Ongebruikelijke transactie?

Geldt voor de transactie een objectieve indicator? Zie indicatorenlijst.

Geldt voor de transactie de subjectieve indicator? Wat is uw professionele oordeel?

Overleg eventueel met kantoorgenoten, beroepsorganisatie, vertrouwensnotaris of lokale deken. Leg overwegingen vast en bewaar deze.

Concludeert u dat de transactie ongebruikelijk is, ga dan naar stap 10.

Stap 10 Meld de ongebruikelijke transactie binnen 14 dagen bij FIU-Nederland

Meer informatie

- Nederlandse Orde van Advocaten: www.advocatenorde.nl
- Bureau Financieel Toezicht: www.bureauft.nl
- Financial Intelligence Unit Nederland: www.fiu-nederland.nl
- De notaris/Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie: www.notaris.nl
- Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB): www.nob.net
- Nederlandse Orde van Accountants-Administratieconsulenten (NOvAA): www.novaa.nl
- Koninklijk Nederlands Instituut van Registeraccountants (NIVRA): www.nivra.nl